

Այլազգութիւնները չեն դար Վանի
ծովալիւն կոչակները գիտեալու որ ի-
րենց գլուխ գործոցները տեսողմեն
անգործնական կը լինի նաեւ Տոքթ.
Արթուրինեան, Տոքթ. Արէլիանցներն
հրաւիրել որ Հայաստանի խեղճ քա-
ղաքների մէջ գաւառացի ունկնդիր-
ներին առջեւ դասեր խօսեն անտա-
ռաբանական և քիմիաբանական նիւ-
թերի վրայ : Այդ մասնագէտների հա-
մար պատրաստ հողը Եւրոպան է,
ատոնցմէ գրէթէ ոչ մին մտքէն ան-
ցուցած է Հայաստանի երկրաբանա-
կան, ազգագրական և այլն մի ու-

սոսմանը ընդհանուր պատրաստել: Նո-
քա կը թուգան և անօգուտ անդամ-
ներ կը լինին երբ կը վերադառնան ի-
րենց տները և թմրած երկիրը և շատ
անգամ ալ բեռ կը լինին իրենց տեղի
հասարակութեանը վրայ որմէ ո՛չ օ-
գուտ կրնան ստանալ և ո՛չ ալ անոր
օգուտ տալ: Բացի թիշկներէ և փա-
տաբաններէ որոնք աւելի պարզ ար-
հեստներ կրնան ինքնուրուի մեր
երկրներէ մէջ, (ատենց համար ժողո-
վուրդը պէտք չգտնէր և արդէն և
շատ համեստ միջոցներ ունեցող ծը-
նողքներն ալ չունէր կրնան ինքնին ի-
րենց զաւակներին այդ արհեստներ
սովորեցնելու, քանի որ ատենք նիւ-
թական շահի ապահով միջոցներն են:
Եւ այդ կարգի մասնագէտներ շատ
ցունելու համար, կարելի է աւել թէ
բարեբաւերներ աշակերտեան տնտես-
միայն պէտք կայ որչափ տառաջա-
գործ, նրկաթագործ և այլն արուես-
տագէտներ տալու բերելուն) մը-
նացած ուրիշ մասնագէտութիւններով
զրադոյ գրէթէ ամեն անձեր ասպա-
րէզ և զրադում չեն կրնար գտնել
հայ ժողովուրդին մէջ և ինչպէս կը
գտնուէին թիշկի թերթերը, մաս-
նագէտ երկրաշարժը պանքայի գրա-
գիր կը գտնուէր, հանքարանք՝ կա-
ռավարութեան գիւմներէ մէկին մէջ
ծառայութիւն մը կը փնտռէ և այլն,
և այլն: Եւ անհասարակ կովկասի մէջ
ուսումնական դասակարգը հասա-
րակութեան հետ չփոխելու և գործ-
նական օգուտներ արտադրելու մի-
ջոցներէն զուրկ կը լինէր: Պօլսի մէջ
ալ միթէ չեն լեցուած բարձրագոյն
վարժարաններն ընթացաւարտներ և
ոնէ մասնագիտութիւն մ'աւագած
բազմաթիւ անձեր որոնց համար տեղ
մը գրադրական պաշտօն գտնելը ե-
րանութիւն կը համարուի:

Արդ քանի որ գետին չունինք,
հայրենական հող, անկախ կառավա-
րութիւն մը չունինք, ո՛չ հայ վաճառա-
կանը, ո՛չ հայ արուեստագէտը և ո՛չ
հայ գիտնականը ասպարէզ պիտի
կրնան գտնել իրենց ձեռնարկութիւն-
ներին հայրենական ասպարէզին մէջ և
պիտի շարունակենք տեսնել որտի
մեծ ցաւով որ հայազգին օտարի
միւլէթները զարգացելու համար կը
շարժէ իր վրձին, հայ ճարտարագէ-
տը Սուլթանին համար պալատներ և
մզկիթներ պիտի շինէ (թէեւ Գում-
դափուէ Պատրիարքարանը խաբիու-
ղիմակի մէջ կը մնայ) հայ ճարտար
եյմաագէտը (financier) թշնամի ազգի
մը կեանքն երկարացնելու գործիքը
պիտի լինի, հայ աստուածաբանը Ա-
մերիկայի երկրներին մէջ պիտի գտնէ
իր հանձարին զարմացօյնները և հայ
գիտունը Եւրոպայի բեմերէն պիտի
դասախօսէ:

Իսկ հայ ազգը, . . . մեր խեղճ
հայրենիք որ վեհանձն բարեբաւերների
մտածման բուն աւարկան էր, աւելի
գառն զրուծեան պիտի մատնուի և
սրտին կսկիծը պիտի դորանայ երբ
տեսնէ որ իր զաւակների մի մասն ալ
իր գրէթն երնելով եւրոպեան գի-

տութեան ու կեանքի մէջ կը սնանի
և անկէ ետք արհամարհանքով կամ
չոր ցաւակցութիւնով միայն հեռուէն
կը նայի ցնցոտիներով ծածկուած նա-
հատակ մերը:

Մեր ունեցած բժիշկների թուին
վրայ հանրային նպատակներով քանի-
ներ ալ աւելցունելով, փաստաբան-
ները քիչ մ'ալ շատցունելով, 5 ման-
կավարժի տեղ 6, 7 երկրաշարժի տեղ
8 հասցունելով մէկ իրական օգուտ
չլինիր հայ ժողովուրդին համար: Երա-
նի թէ մտածուէր արդէն պատրաստ
եղած մասնագէտներին գործելու աս-
պարէզ մը գտնելու համար հայրենա-
կան հողին վրայ:

Հայրենական գետինը ձեռք բե-
րելու վրայ չմտածելով, ցանուցիւր
հայրենակիցներէն մի քանիներին մաս-
նակի և անձնագէտ օգուտներուն միայն
միջոցներ տալը՝ յուսահատական քա-
ղաքականութիւն է: Եթէ եւրոպացի
բարեբաւերներ բարեգործական և ու-
սումնական հաստատութիւնների հա-
մար մեծ մասամբ նուիրատուութիւն-
ներ կանեն, պատճառը սա է որ նո-
յա հայրերը արդէն ապահով գետին
միջոցներ արհեստով վաստակել և կտակել
են իրենց զաւակների կառուցանելիք
չենքերին համար: Իսկ երբ մեր նա-
խորդ սերունդ մեզ չէ թողուցած
թիւ մը հող, ներկայ սերունդին
պարտքն է նախ հող գտնել և յետոյ
մտածել վայն զարգացնելու միջոցնե-
րին վրայ:

Քանի որ մեր հարուստներ բարե-
գործական և կրթական շէնքերի հա-
մար բացուած հանգանակութիւնների
ցանկերը միայն կը զարգանան իրենց
նուէրներով և չեն փախաւոր հայրե-
նիքի աղատաղբման գործին ալ զը-
լուին անցնել և անձամբ նոյն իսկ ա-
ռաջ տանել վայն, ցուտի է խոտո-
վանիլ որ իրենց պատրաստել տուած
կրթական վաշտերը, օտար երկրների
մէջ բարձրացուցած շէնքերը հայ-ազ-
գային շահերին ապահովութիւն մը
չեն ընծայեր: Երբ ամեն ոք իր գո-
յութիւն պաշտպանելու համար հրա-
ցանին դիմած է, մերք մեր փայլուն
գրիչներով և ուսանողական սիրուն
համալսարաններով յաղթանակի դար-
գը պիտի լինինք կոպիտ ոյժն ունե-
ցող թշնամուն:

60-70 տարի առաջ հեղինակս
ապստամբութեան ժամանակ Միտու-
լիներ, Լադիս Բոնտուրիթիսներ ու
ընթ վաճառական մարդիկ և մեծա-
հարուստ նաւատէրներ էին, իրենց
ամբողջ գանձ ազգին աղատագրման
գործին տալէ ետք իրենք անձամբ
ապստամբութեան գլուխն անցան և
այսօր իրենց չնորջով աղատուած հայ-
րենիքի մէջ և ծագիւած քաղաքների
հրապարակներին վրայ արձաններ կը
կանգնուին նոյա յիշատակին: Բայց
Բաֆայէլեաններ և Մուրատեաններ
որոնք քանի մը միլիոններ տուին մեր
ազգային կրթական հաստատութիւն-
ներ աւելցունելու համար, գրէթէ
բաւորովին մոռցուած են այժմ հայ
ազգէն որ ատենց իշխանական նուէր-

ներէն զգալի մեծ օգուտ մը չկրցաւ
տեսնել գրէթէ արգելօք նոյա սա-
նորդ գէթ տարին անգամ մը կը լի-
չեն իրենց բարեբաւերներ: Ա.

ՀԱՅ ԱՌՍՈՐԱԿԱՆՆԵՐՆ Ի ՖԵՋԱՆ

Սեբաստացի երկու բողոքական
Հայերին թիւրք կառավարութեան
կողմէն Աւազուտ Արարիան ներսերն
Ֆեզան աքսորուելուն սրտածմիկ նը-
կարագիրն հրատարակած էինք ար-
դէն Արմենիայի Ե տարեշրջանի 18 և 12
Դ տարեշրջանի 68 և այլ թիւերին մէջ:
Ամբիկեան Տրիպոլիէն և Ֆեզանէն
վերջէս այս կողմ եկած եւրոպացի
ուղեւորների միջոցով հետեւեալ տե-
ղեկութիւններն հասած են մեզ Աւե-
տիո Ձօթեանց աքսորական պատա-
նիին անյայտանալու մասին:

Ձօթեանց Ֆեզան հասնելէ մի քա-
նի օր յետոյ անյայտացած էր: Կա-
ռավարութիւնը խուզարկուներ հա-
նեց իրը թէ վայն գտնելու համար և
վերջապէս նորա անկենդան գիւղը
գտնուեցաւ Ֆեզանէն 2 օր հեռու
Թրաքան ըսուած տեղի Աւազուտին
մէջ թաղուած կիսովին: Այս մասին
արուած տեղեկութիւններն կը զանա-
գանին, որովհետեւ կան ոմանք ալ ո-
րոյ պատմածին համեմատ իրը թէ մի
Սրաք զինք փախուցեր է և նա ճա-
նապարհին վրայ սպաննած կը լինի:

Սահակ Մահտեսեանը կոչխատի
իր արհեստով, դերձակութեամբ ապ-
րիւհոն: Բայց հաղիւ թէ կրնայ մի ցա-
մաք հայ ճարտէ: Ինչ կրնայ անել մի
դերձակ, այն ալ աքսորուած մի քրիս-
տոնեայ, այդ աստիկ տաք երկրի և
վայրերի ու գրէթէ մերկ Արարիան
մէջ որոնք հագուստի ո՛չ շատ սովո-
րութիւն ունին և ո՛չ ալ բնական պէտք
կզգան: Կառավարութիւնը գտնէ իրը
առծիկ (թային) մի կտոր ցամաք հայ
ալ շատ իրեն և շատ անգամ խեղճ
աշքերն արտադրելով լեցուած ձեռք
կը պարզէ մուրալու համար այդ մի
պատառ ցամաք հայն անգամ...:

ՀԱՅՆԵՐ Ի ՊԱՐՍԱՍՏԱՆ

Սալմաստէն մեզ կը գրեն թէ այն-
տեղի երկրասարգ վաճառականներն
Մեծ Պր. Մ. Արզումանեանցի նախա-
ձեռնութեամբ մի ընկերութիւն կազ-
մուել է Սալմաստի մէջ բարեգործա-
կան նպատակով:

Ուրախալի է որ Պարսկաստանի
թմրած համարուած դիւղայիներն ըս-
կան են շարժել վերջերս և ազգօ-
գուտ նպատակներով ընկերութիւններ
կազմել իրենց մէջ:

Այս նորակազմ ընկերութեան կա-
նոնադրը զրկուել է Դաւիթ, Գեր,
Առաջնորդ Միթիսեան և պիտի ուղարկ-
հաճութիւնն և վաւերացումն ստա-
նալու համար:

ԱՍՈՐՈՑ ԱԶԳԸ

Մեր ազգին համահասակ ազգերից
մէկն է նաեւ Ասորոց ազգը: Այս նշա-
նաւոր ազգը իւր անուն առաւ Սեմի երկ-
րորդ որդի Ասորից: Բայց Ասորոց տե-
րութեան հիմնադիրն եղաւ Ներքովթ,

մեր նախահայր Հայկոյ հակառակորդն:
Ասորեանի պատմութիւնը մթու-
թեամբ պատած լինելով, միայն Սրբազան
Պատմութիւնից գիտենք որ Ասորիք մեծ
ազգ էին արեւելքում և թէ ունէին հը-
զօր կայսրութիւն մինչև Սորդանաբադ,
Ասորեանի վերջին անառակ թագաւորն:
Բուն Ասորեան Տիգրիսի եզերքն էր
Հայաստանի, Սուսիանայի և Մարագ մէջ,
եւ պարունակում էր հետեւեալ վեց դա-
ւառները, այսինքն Արապաքիս, Ասոր-
պատական, Արբեղա, Քաղա, Արոզո-
նիս և Սիւտիկան: Բայց Ասորոց կայ-
սրութիւնը հետզհետէ զօրանալով տի-
րեց Միջագետքին մինչև Եփրատ: Ասո-
րեանեան երկիրը հիմա մեծաւ մասամբ
կը պարունակուի Քիւրաստանի և Մու-
սուլի փաշայութեան մէջ:

Ասորոց ազգը շատ չէ ցրուած աշ-
խարհի վերայ մեր Հայ ազգին պէս: Նա
գրէթէ անշարժ է մնացել իւր հայրենի-
քում Հայոց պէս անտանելի ճակատա-
գիրներ ունենալով:

Եթէ նոքա էլ մեզ պէս ունենային
լրագրութիւններ և քաղաքականութեան
ծանօթ անձնաւորութիւններ, մեզանից
շատ տարիներ առաջ իրենց հարստահա-
րեալ վիճակը յայտնի պիտի անէին աշ-
խարհին: Բայց որովհետեւ զուրկ են հար-
կաւոր միջոցներից, վասն որոյ խոր քը-
նով միախառն են: Ինչպէս մի օր մի նշա-
նաւոր Ասորի ասաց. «Մենք ի՞նչ ունինք
որ ի՞նչ անենք: Դուք Հայերդ ամեն
կերպով պատրաստ էք և շատ յոյս ու-
նինք որ մի օր պիտի հասնէք ձեր նպա-
տակին: Եւ վտահ ենք որ մեզ անդա-
մին պիտի չթողուք, մեր յոյսը՝ միայն
մեր վաղեմի դրացի և բարեկամ Հայոց
ազգին վերայ է»:

Եթէ անաշառ կերպով մտածենք այս
խօսքին վերայ, պիտի գտնենք որ յիշա-
ւի Ասորին բացի Հայոց չէ կարող իրեն
յոյսը մի այլ ազգի վերայ դնել: Այս եր-
կու դրացի ազգերի անուշաբանութեան օրից
մինչև ցայսօր, ի՞նչ լեզու բաժակ որ
Հայն խմած է օտարազգիների ձեռքից,
միւլեղոյն բաժակից Ասորին էլ է խմած:
Եւ այս երկու լծակից ընկերը հաւա-
սարթութեամբ հարստահարուած և գիմա-
ցած են մինչև ցայսօր: Արդ, ի՞նչպէս
մուսնամբ և թողուե՞ր սորանց: Մար-
դապարտութեան դէմ է, մասնատուող Հա-
յոց ազգի մարդասիրութեան դէմ է որ
չի նմանիր քրիստոնէայ Եւրոպայի մար-
դապարտութեան որ միայն շահախնդրու-
թիւն է:

Այսօր Ասորոց ազգի թիւն հասնում
է մինչև 300,000ի, որոնք կանգնած են
Հայաստանի արեւելեան և հարաւային
կողմերում, սպասելով թէ ե՞րբ պիտի
ծագէ արշալոյս:

Ասորոց հզօր ազգի գոյութեան ոչ ըն-
չանալն և մի անշուն թիւի իջնելն խիստ
զարմանք է պատճառում մեզ: Ինչ ե-
ղաւ այն հզօր ազգ: — Նորան կուլ տը-
ւեց մուսուլմանութիւնը և դժուարա-
մարտիւն էլ սրով մարտեց, ինչպէս Հա-
յոց հզօր ազգին:

Ասորիք երբ կապալտութիւնը թո-
ղին, նախ ընդունեցին միայն Առաքե-
լական պարզ հաւատքը: Եւտոյ Յ. Տ.
499ին ընդունեցին Նեստորական աղանդը:
Այնուհետեւ հետզհետէ եղան քաթոլիկ
և բողոքական քրիստոնէայից: Այսօր
Ասորիք երեք աղանդի բաժնուած են:
այսինքն Քաթոլիկը, Բողոքականը և
Նեստորականը: Առաջին երկուքը դրե-
թէ բոլորովին վրնաթափ են եղած և մե-
ռած են նորանց մէջ ազգային ամեն ըզ-
գացմունք: Իսկ երրորդներ, այսինքն
Նեստորական Ասորիք, շարունակ գին-
ուած պահպանում են իրենց ներքին ան-
կախութիւնը և սրանց գլխաւորն է Մար-
Շիմոնը:

Հիմա գրեթէ կէս դար է որ բողոքա-

գանու
Ասորոց
նոր գ
մի օր
ազգա
նին ա
և մա
մէջ, մ
սի հե
որչա
ուել
եօք
րեւ
մար
սուր
թիւն
Ահ
բախ
պատ
Մի
չին փ
ներ
նախ
վեր
թեամ
Աս
ազգ
թեան
ներ
անգ
ուշա
Հայ
Որ
ենք
միւ
Հայ
հեր
ուշա
Եւ
չու
այն
որ Հ
բաժ
Քիւր
Ար
վայ
Գա
Հ
«
թեան
թեան
իրեն
ութի
Ա
հա
Քրի
կան
քիւր
եան
(Մե
դրո
47 1/2
Մ.է
40,
Պ.է
Մ.է
Թ.Ք
20,
Թ.է
Ս.Ս.
զրու
խա
փոխ
6. Յ
Տ. Վ
Կ. Պ
Շիմ
ձեռ

դրան :
միջոց-
բազան
քանակ
ին հը-
աքաղ,
աւորն-
քան էր
այ մէջ,
այդ դա-
Ատր-
Արդո-
այ կայ-
ով տի-
Ասո-
նասամբ
Մու-
ած աշ-
ն : Նա
յրերնի-
կատա-
նային
միջանկ
նախա-
ին աշ-
ն հար-
որ քը-
ն նա-
ունինք
ամեն
այս ու-
ն նպա-
անրա-
միայն
Հայոց
նք այս
յիւրա-
լիւրեն
նա եր-
ն օրից
նի որ
եւրից,
խմած :
հաւա-
գիմա-
նպէս
Մար-
դ Հա-
մէ որ
մար-
նդրու-
անում
նամ են
աւային
պիտի
նքն-
ն խիստ
նիւն է-
ւ աը-
աւարտ-
ն Հա-
նը թո-
աւաքե-
ն Տ. Տ.
դանդը-
աթորիկ
Այսօր
ած են-
նք և
դրե-
ն և մե-
ն ըզ-
այսինք
կ զին-
րին ան-
է Մար-
րօզնա-

դանութիւնը մտած և տարածուած է
Ասորոց մէջ : Բրօքհեդան առաքելների
նոր գալուստն համար այսպէս պատմեց
մի օր մի եօթանասունամեայ ծերունի
ազգայեան Ասորի : «Երբ 1832 թուակա-
նին արեւմտեան ազգերից մասը Սմիթ
և մասը Տուայթ միմեկնարեցին մեր
մէջ, մեր հիւրասէր ազգը հոգեւոր դա-
սի հետ շատ սիրով ընդունեց նորանց և
որչափ որ կարող էին պատուել, պատ-
ուեցին, միայն այն նպատակաւ թէ արդ-
եօք արեւմտեան ազգերից եկած հիւ-
րերը Ասորոց ազգի ազատութեան հա-
մար են եկած, որ ազատեն իրենց մու-
սուլմանաց և բարբարոս քրդաց բռնու-
թիւններից և հարստահարութիւններից» :
Ահա՛ այս խօսքերից կարող ենք եզ-
րակացնել որ Ասորիք էլ անհամբեր ըս-
պառուս են ազատութեան :
Մինչև այսօր Ասորիք գրեթէ բնա-
շն փոխած իրենց նախնեաց հանդերձ-
ները և սովորութիւնները : Ապրում են
նահապետական պարզ կեանքով : Եւ
վերին տասնիմանի հիւրասէր եւս բնու-
թեամբ խնամրճ ու քաղցրաբարց են :
Ասորիք պատերազմի ընդունակ մի
ազգ լինելով, չնայելով իրենց ազիւտու-
թեան և լուսաւորութիւնից զուրկ լի-
նելուն, շատ անգամ աւելի են դրուում
անգլիական և ռուսական հիւպատոսների
ուշադրութիւնը իրենց վրայ քան թէ
Հայերը :
Արովհետեւ մենք խառն կերպով
ենք բնակուած Ասորիների հետ, մէկս
միւսի հայրենիքում եւ երկուսիս էլ
հայրենիքները իրար կպած են, մեր շա-
հեր կը պահանջեն որ նորանց վրայ էլ
ուշադրութիւն դարձունենք :
Եւ եթէ այսօր մերձենք նորանց և
չուզենք նորանց էլ պատրաստել ու մի-
ացունել մեզ հետ, մի օր պիտի զգանք
որ Հայաստանի հաւատարմից մի թիւը կո-
րած ու նորան յաջորդած է բարբարոս
Բիւրդը :
Արդ՝ զգուշանա՞ք զի մի՛ գուցէ այլք
վայելեն այս ընթերցը :
Դամիւրմ ԱՆՆԻՊԱՆ

ՆՈՒՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱՆՆԵՐ
ՄԻՈՐԹԵՆՆԵՐ

«Հայոց Հայրենասիրական Միու-
թեան» վարչութիւնը շնորհակալու-
թեամբ հրատարակութեան կուտայ
իրեն հասած հետեւեալ նուիրատու-
ութիւններն :
Ա.Բ. քաղաքէն Տ. Արմէնի ձեռքով
հաւաքուած եւտուեալ նուէր 200
ֆրանք, Ստալաւարի հայ վաճառա-
կանների կողմէն 163 ֆրանք, Թիւր-
քիտի Կ... քաղաքէն Տ. Թ. Կիրակոս-
եանի ձեռքով հաւաքուած 150 ֆր.
(Մեծապատիւ Տեղաւոր Թ. Յէն 47½
դրուշ, Ա. Չէն 47½ դրուշ, Ն. Վէն
47½, Դ. Չէն 40, Խ. Խէն 40, Ա.
Ա. 40, Գ. Վէն 40, Տ. Մ. Ա. 40,
Մ. Ճէն 28½, Յ. Ճէն 23, Ս.
Պէն 20, Յ. Ս. 20, Յ. Խ. 20, Գ.
Մ. 20, Վ. Ե. 20, Մ. Ս. 20,
Թ. Բ. 20, Մ. Բ. 20, Ս. Ն. 20,
Ս. Չ. 20, Յ. Ն. 20, Յ. Ն. 20, Պ.
Թ. 20, Պ. Է. 20, Խ. Բ. 20,
Ս. Ս. 20, զրօսանքի մ'աւթիւ 12
դրուշ = ամբողջ 728 դրուշ որի փո-
խարէն զրկուած է 150 ֆրանքնոց մի
փոխանակաբեր), Սուրաբայայէն Տ.
Յ. Յորդանանէ 30 ֆրանք, Կ. Պօլսէն
Տ. Վ. ձեռքով հաւաքուած 22 ֆր.,
Կ. Պօլսէն Տ. Կարապետ Յովհաննէսի
ձեռքով մի քանի ազգայիններէ 20

ֆր., Թիւրքիաի Յ. քաղաքէն Տ. Չ.
Նի ձեռքով հաւաքուած 20 ֆրանք,
Ա... Պ... քաղաքէն Տ. Մ. Թ. Էն Տ.
Ա. ձեռքով հաւաքուած 10 ֆրանք,
Բանարակեալէն Շուշեցի Տ. Թէսդու-
րու Ս. Մկրտիչեանցէ 7 ֆրանք և 50
սանթիմ. և Տ. Արապէի Կարապետ-
անէ 7 ֆր. և 50 սանթիմ :

ՊԱՐՍԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պարսկաստանի ֆրանսական գոր-
ծակաւոր (Chargé d'Affaires) Պր.
Բօլլ Կիւպէն (Polze d'Ivoy) ֆը-
րանսական կառավարութեան հա-
ղորդուած տեղեկութիւններէն կիմա-
նանք որ Ն. Վ. Նաբէտտին Շահը
արածութիւն տուեր է վաճառակա-
նական մի ուղի շինելու Ափղի և
Թէհրանի միջև : Այդ կառուցիլին
ուրիշ ֆուրդօններ և այլ կառքեր
պիտի բանին, մի ճիւղ եւս պիտի
շինուի Պարսկաստանի միջև Սպահան-
ճանապարհի շինութիւնը պիտի վեր-
ջանայ երեք տարիէն : Այդ նոր ճա-
նապարհի բացուիլը շատ պիտի նը-
պաստէ Պարսկաստանի արտաքին վա-
ճառականութեան զարգացման սրով-
հետեւ Եւրոպայէն գնացած նամակ-
ներն ծովի կողմէն պիտի կրնան զըր-
կուիլ երկրին ներսերն 3 կամ 4 օրէն :
Ինչպէս նաեւ Եւրոպայէն զրկուած
վաճառքներն 12 կամ 13 օրէն պիտի
կրնան հասնիլ մինչդեռ այժմ ամիս-
ներ կը տեւեն հիւսիսային ճանապարհ-
ներով :
Պր. Բօլլ Կիւպէն կը յարէ իր տե-
ղեկագրի մէջ թէ օգտակար է որ ֆը-
րանսական շոգենաւային ընկերու-
թիւններն կանոնաւոր երթեւեկու-
թիւններ հաստատեն Պարսկային ծո-
ցին մէջ Պաշիւրի և Մահմէդբաի նա-
ւահանգիստներն բանելով : Ի սկզբան
որչափ որ ալ շատ շահաբեր չլինին
այդ երթեւեկութիւններ, այսու ա-
մենայն ալ պէտք է ֆրանսական գը-
րակը ծանօթացունել Պարսկական ծո-
ցին մէջ և փորձեր անել այնտեղ ֆը-
րանսական վաճառականութեան սի-
շահաստան ստեղծելու :
Ֆրանքօ-քիւրք առեւտրական դաշնագիրը
Այս դաշնագրի պայմանաւորաւ ար-
դէն լրացած է մարտ 13ին հաւանական
է որ կարգադրութիւն մը լինի ժա-
մանակ մ'եւս երկարաձգելու այդ
պայմանաւորաւ Ֆրանսոս տոժմ մաք-
սերի բարձրացման քաղաքականու-
թեան սկսած է յարիլ, ատոր համար
կը վախճուէր թէ Թիւրքիայէն եկած
ապրանքներն վրայ ալ նոր մաքսեր
պիտի դրուէին, որովհետեւ Թիւր-
քիայէն մեծ քանակութեամբ չոր խա-
ղող կը գնեն Ֆրանսայի զինեղործները
արուեստական զինի շինելու համար
և այդ պատճառով Ֆրանսայի մի
քանի գաւառներն այդեղործները
մրցման չեն կրնար տեղալ : Բայց մաք-
սերի բարձրացումը կամ թէ Ֆրանսոսի
և Թիւրքիայի մէջ մաքսային պտտե-
րաւմը մեծ փնտա կրնար պատճառել
Ֆրանսական վաճառականութեան, մա-
նաւանդ Մարսէլին որի հրապարակի

վրայ կեդրոնացած է Ֆրանսոսի և
Թիւրքիայի միջև եղած գրեթէ բոլոր
առեւտրը : Եթէ Թիւրքիան բարձ-
րացունէր իր մէջ մտած ֆրանսական
ապրանքների մաքսը, այն ատեն Ֆը-
րանսա պիտի դադրէր բոլորովին
Թիւրքիա ապրանք զրկելէ, զի ֆրան-
սական ապրանքներ թանկ կը նկատ-
ուին արդէն և այդ ժամանակ աւելի
պիտի ունային և չկրնային մրցիլ ա-
ւստրիական և արժանական ստոր բայց
աժան ապրանքների հետ :
Այս վտանգ տեսնելով Մարսէլի
Առեւտրական սենեակը, ինչպէս նաեւ
Կ. Պօլսի ֆրանսական գաղթականու-
թեան Առեւտրական սենեակը ստի-
պողական գիմններ ըրին ֆրանսա-
կան կառավարութեան քով, և Մար-
սէլի երեսփոխանները Խորհրդարանի
մէջ բողոքեցին թիւրքական չափի և
զինու վրայ նոր մաքսեր դնելու դէմ.
ատոր վրայ միտքեր փոխուեցան և
մէկ կողմ ձգուեցան մաքսի բարձ-
րացման առաջարկները :
Այս առումով ֆրանսական լրագիր-
ները ֆրանքօ-թիւրք առեւտրի
վրայ հետեւեալ վիճակագրական ծա-
նօթութիւններ կուտան : Թիւրքիա
Ֆրանսայէն կրնուի տարեկան 9 մի-
լիոն 643,000 ֆրանքի բանուած կաշի,
9,144,000ի բրդեղէն գործուածներ, 7
միլիոն 154,000ի սուրճ, 5,200,000ի
բամպակեղէն, 5 միլիոնի զտուած շա-
քար, 4,500,000ի մետաքսեղէն, 3
միլիոնի մետաղեայ և այլն գործիքներ,
2½ միլիոնի մետաքս, 2 միլիոնի շե-
րամի սերմ, 2½ միլիոնի ալիւր, 1
միլիոն 800,000ի ազակեղէն և յախ-
ճապակի տմաններ, 1½ միլիոնի
թուղթ, գիրք և այլն, 1,200,000ի շի-
նութեան նիւթեր, 1 միլիոնի պտա-
րաստ հագուստ և 20 միլիոնի չափ
ալ ուրիշ զանազան ապրանքներ : Իսկ
Թիւրքիա կը վաճառէ Ֆրանսային տա-
րեկան 94 միլիոնի մօտ հում բերքեր
այսինքն կաշի, մօրթ, բուրդ, մե-
տաքս և իր բոժոժ, արմտիք, չոր
խաղող, չոր պտուղներ, բանջարե-
ղէն, բամպակ, իւղալից հոստեր և
գորգ :

ԻՏՄԼԻԱԻ ԴԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ Ի Կ.ՊՈԼԻՍ

Իտալիայի գահաժառանգ Վիկթոր
Էմմանուէլ Իշխանը որ Պալատիւրա-
Վառնաի ճանապարհով և աւստրիա-
կան Ունգարիա շոգենաւով կերթար Կ.
Պօլս, մարտ 13/27ին հասեր է Կ.
Պօլս : Թէեւ նախօրը օրը թէ՛ իտա-
լական դեսպանատան և գաղթակա-
նութեան կողմէն և թէ՛ երկրորդ պա-
լատի կողմէն գնացած էին վառա-
ւոր կերպով գլխավորել Ն. Բարձրու-
թեան Իտալիայի գահաժառանգ Իշ-
խանին, բայց դժբաղդապէս Սեւ ծո-
վին վրայ տիրող մշուշն պատճառով
«Ունգարիա» շոգենաւը ստիպուած
էր տեղ տեղ կանգ առնել որով ու-
շացած և յուսահատուցուած էր զի-
մաւորողներն որոնք մինչև երեկոյ
ներուցին մէջ սպասելէ յետոյ Կ. Պո-
լիս վերադարձած էին : «Ունգարիա»
շոգենաւը կամաց կամաց և խոհե-

մութեամբ յառաջանալով, հազիւ
գիշերային ժամ 11ին (եւրոպական)
հասեր է Սեւ ծովի նեղուցին բերանը
և Իշխանը գիշերը Դալմաթի առջև ան-
ցունելով, առաւօտ շոգենաւէն դուրս
ելած և պալատական կառքերով ա-
ռաջնորդուած է երկրորդ պալատը
որ Սուլթանը բնգունած է զինք
նախարարներէն չընկալուած : Քա-
ռորդ ժամի չափ տեսակցութեան յե-
տոյ, Վիքթոր Էմմանուէլ Իշխանը
առաջնորդուած է Շալէի քէօլը որ
իրեն բնակութեան յատկացած է և
ուր բնակեցաւ նաեւ Ալմանիայի Վիլ-
հէլմ Կայսրը : Քսան վայրկեան չափ
յետոյ Սուլթանը փոխադարձ այցե-
լութեան գնացած է Իշխանին, Շա-
լէի քէօլը : Սուլթանի կողմէն յա-
տուկ հոգածութեան և պատիւների
կարծանանայ Իշխանը իւր Կ. Պօլիս
այցելութեան համար :
Իշխան Վիքթոր Էմմանուէլ Կ.
Պօլսի հետաքրքրաշարժ տեղերն պը-
տելելով ժամանակ կանցունէ և մը-
տաղիւ է նաեւ Պրուսա երթալով մի-
քանի օր անցունել այնտեղ : Կ. Պօլսի
իտալական Հիւանդանոցին և վարժա-
րանին ալ այցելելով, քաջալերած է
այդ հաստատութիւնների պաշտօն-
եայններն :
Արթէք, 26 մարտ. Կառավարու-
թիւնը Խորհրդարանին մէջ հերքեց այն
լուր թէ Չերիլի կղզուն քով յոյն նա-
ւեր հալածուած լինին իտալական մար-
տանաւէ : Բայց Փեթրօ-Փուլաքի եւ
ընտիրանը հարցունելով թէ ինդրի
տակ եղող մարտանաւը մի՛ գուցէ ու-
րիշ տէրութեան մը պատկանած լինի,
կառավարութեան անորոշ պատաս-
խան մ'առաւ :
Լրագիրներն այս միջադէպի վրայ
շատ կը գրադրին և կը տեն որ մարտա-
նաւը թիւրքական է, բայց իտալական
գործ բանալով հալածեր է յոյն նա-
ւերը :
Կառավարութիւնը Միտուլիո մար-
տանաւը արդէն զրկած է Չերիլիօի
ջութերը, նաւախումբ մ'ալ պիտի դըր-
կուի անոր միանալու համար :
—Պէրլին, 26 մարտ. Գործադրու-
կան խնդրի Միջադպրային Ժողովը իր
աշխատութիւն պիտի վերջացունէ մօտ
օրէն : Երկար վիճաբանութիւններ տե-
ղի ունեցեր են այս կէտի մասին թէ
Ժողովը իր սրտումներն միջադպրային
գործադրութեան համար ի՞նչ միջոց-
ներ ձեռք առնելու է : Ուրեք գործ-
նական ելքի մը չեն յանգած վիճա-
բանութիւնները :
Օրակարգի խնդիրներն դալով,
Ժողովին պատուիրակները առանց
դժուարութեան, համաձայնութեամբ
տուած են շատ սրտումներ, քանի
որ իրենց կառավարութիւններ աղա-
տ են ընդունելու կամ մերժելու Ժողո-
վին մէջ արուած որոշումները :
—Լոնտոն, 29 մարտ. «Տէլիքի Նիւ-
զ»ի Պէրլաթի թղթակիցը կը հաւաս-
տէ թէ սերպ կառավարութիւնը ու-

ըստեր է Պալկարիտի հետ յարաբե-
րութիւնները խզել և թէ արդէն
ինչպիսիք է ֆրանսական կառավարու-
թեանն որ Պալկարիտ գտնուող սեր-
պերի անշտպանութիւնը ստանձնէ :
Իրը թէ թիւրքիւն ալ Սերպիտի մէջ
գտնուող Պալկարիտը պիտի պաշտ-
պանէ արտահետաւ :

—Վիլհելմ, 29 մարտ. Կը հայտը
դէն թէ Ռուսիոյ մէջ համալսարա-
նական վերջին յազմներին պատճա-
ռով 800 ձերբակալութիւններ տեղի
ունեցեր են : Պետերբուրգի ուսանող-
ները մամուլի և խղճի ազատութեան
համար սրտաւթեր քուէարկեր են :
Ամեն կողմ կը տարածուին տեսարակ-
ներ և գրքայինք և ստախկանութեան
խիստ հակադրութիւնը չկրնար նոցա
տարածում արգելել : Այդ գրութեանը
միտակցական գրութեան չնչումը և
Խորհրդապետական կառավարութեան
մը հաստատումը կը պահանջեն :

—Պէրլին, 29 մարտ. Պիզմարք իշ-
խանը այս իրիկուն մեկնեցաւ մայրա-
քաղաքէն : Իր ճանքուն վրայ անթիւ
բաղձութիւն մը խոնարհ, որտալից
«հաւրածներ կարծակիք : Հեծեալ
պահակապետը մը կայարանը իրեն
կրտապետը : անդ կը գտնուէին նաեւ
բոլոր նախարարներն, դիւանագիտա-
կան մարմինը ամբողջութեամբ և ազ-
նուարեանական դատի ներկայացու-
ցիչները : Ծագիւնաւորէն իրենք
կալմուտ էին, ի պատիւ իրեն չքեղ
կերպով պարզաբար կայարանին մէջ :

—Պէրլին, 30 մարտ. Ստոյգ ազ-
րիւրէ կը հաւատան թէ նախարա-
րապետ գործարար Կարպիլի տեսակ-
ցութեան մը պիտի հրաւիրէ Աւստրիաի
և Իտալիոյ նախարարապետները, ա-
ռաջիկայ մայիսի մէջ :

Նախարարների տեսակցութեանն
ետք դանակից երեք վնասակարներն
ալ պիտի տեսակցին :

—Պէրլին, 30 մարտ. Կայսրը որս-
չեր է խափա արգելել առաջիկայ մա-
յիս 1ին տեղի ունենալիք Բնկերվա-
րական մեծ ցոյցերը : Չպիտի թոյ-
լատուի գումարամեծ և թափառներ
կազմելը : Բանակները հրամանատար-
ները այս մասին արդէն ընդունած են
հրահանգներ, սեւէ յուզում անմիջա-
պէս ճնշելու համար : Այդ պարագայ-
ներին մէջ հրամանատարներն ինքնին
պիտի գործադրեն հարկ տեսած մի-
ջոցներն, առանց քաղաքային իշխա-
նութիւնները հրահանգին սպասելու :
Պէրլինի մէջ մանաւանդ աւելի խիստ
միջոցներ ձեռք պիտի առնուին : Պա-
տերազմական նախարարը կառավարիչ
վաշտերով պաշարել բոլոր այնտեղեր
ուր պիտի հաւաքուին Բնկերվարա-
կաններն սոսնց երեսփոխաններն մաս-
նաւոր հսկողութեան պիտի ենթար-
կուին :

Անգլիական և Չուիքերիական կարագ-
ների համը

Միտնի Իլ Սոյի քաղաքը կը գրէ թէ
Անգլիացիներն և Չուիքերիացիներն հե-
տեւեալ կերպովն է որ մի ընտիր համ-
կուտան իրենց ուսելու կարագ խզին
մէկ քիւլիամ կարագին մէջ 60 կրամ

մեզը կը խառնեն : Այս խառնուրդ ոչ
միայն մի ընտիր համ կուտայ կարագ
խզին, այլ և կարագը աւելուէն ալ
կը պահպանէ :

Գիտար չէ փորձել :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ՏԵՐԱՐ ՄՕՐՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԵՂԱՆՈՒՐԻ

426 Մէյն, Փիլիպս փողոցի անկիւնը

ՈՒՍՔԸՐ (Worcester Mass.

U. S. America)

Սոյն գրածատան գիտող Հայեր՝ Կ.
Պոլսոյ և Քարքերդի մէջ անգլիական և
գաղղիական օսկիով վճարելի փոխա-
նակագիր կրնան ստանալ յոյժ շահաւոր
պայմաններով :

Փորձեցէք և գոհ պիտի ըլլաք :

Հետեւեալ գիրքերն կարելի է
ստանալ Արմէնիայի խմբագրատունէն,
իրենց առջեւ նշանակուած գիներով
և փոստի ծախքը խմբագրատունէն
վճարուելով :

Արժէքը կանխիկ չվճարուած՝ գիրք
ղրկուի :

ՀԻՍՏՈՐԱԳՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒԹԱՅՆՈՒՆԻ ՄԸ (սպառած) :

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒԹԱՅՆ (սպառած) :

Գ. ՍԱՂԱՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻ (Հայաստանի
ազատութեան ցանկացող մի Հայի
մաղթանքներն և մտածումներն են
Մաղմուսի ոճով գրուած) . 40 անթիւ :

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԵՒ
ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏՄ-
ԲԱՊԵՏԱՅ (Պալկար աղբին իր ազա-
տութիւն ձեռք բերելու համար մէկ
գարէ ի վեր արած ջանքերի խիստ
հետաքրքրաշարժ նկարագրութիւնն
է) : 1 ֆր. 50 անթիւ :

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՍՈՒՆԵՐԸ . —

(Հայաստանցիները թշուառութեան
գլխաւոր պիւրիւններէն մին եղող պան-
դիստութիւնը մեր ազգային նոր-
ընտիր վերականգնող գրչին նիւթ եղած
է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒՍՈՒՆԵՐԸ անուն
վէպին մէջ, իրական եանքէ առ-
նուած այդ վէպը որ մաս առ մաս
կը հրատարակուէր Արմէնիայի մէջ, ա-
ռանձին տեսարակով և հրատարակ-
ուած է այժմ և կը ծախուի Մեծ.
Հնգլիսիկին Պարոն Միլտոնի թիւթիւն-
ճիւղի ֆիլի մօտ, ինչպէս նաեւ Ար-
մէնիայի խմբագրատունը) :

1 ֆր. 20 անթիւ :

Զ. ԳՄՍԱՆ ԲԱԹԻՊԱ—ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտե-
լուն . (Մեծանուն Հայ բանաստեղծին
վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր
ստանաւորներէն 3ը՝ որոնք իւր «Բա-
նաստեղծութիւններ»ի հաւաքածոյին
մէջ չեն գտնուիր, առանձին տես-
արակով հրատարակուած են) : Այս
տեսարակէ որի շահը բարեգործական
մի նպատակի յատկացած է, 50 հա-
տը մէկ անգամէն գնողին կը տրուի

50 հատը 2 ֆրանք 50 անթիւ, որ
ըսել է հատը 5 անթիւ կամ 40 փա-
րա թրքական :

Հատով կը ծախուի 0.40 անթիւ :

Հայոց Հայրենասիրական Միութեան
և Հրատարակութեան

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

«Հայրենասիրական Միութեան»

հրատարակած այս վարդապետական
մէջ համառօտ կերպով բացատրուած
է թէ իւրաքանչիւր հայրենասէր Հայ
ինչ իղձեր պէտք է ունենայ և ինչ
պարտքեր ունի կատարելու :

Դիմէն է 20 անթիւ և կը ծախուի
Արմէնիայի խմբագրատունը : Մէկ ան-
գամէն 20 օրինակ գնողը կը վճարէ 3
ֆրանք և 50 անթիւ միայն, փո-
խանակ 4 ֆրանքի : Փոստի ծախքը
կը վճարուի «Հայրենասիրական Միու-
թեան» կողմէն :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՀԱՅՈՅ ԿԵՆՏՐԻՆ ԱՌՆՈՒՄՍ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՅ ԱՊԼԱՐԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ
անբարոյական մի հայր իւր ազգական-
ուած վարքաւորքով որչա՞փ չարիք-
ները պատճառ դարձած է և վերջ ի
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով
սպաննուած և անհետացած է աշ-
խարհէն :

Կը ծախուի Արմէնիայի խմբագ-
րատունը, գին 1 ֆրանք, փոստի
ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ՀԱՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԿԵՐԸ

1878ին Պէրլին գնացած Հայ պատ-
ուիրակութեան պատկերը՝ գեղեցիկ
թղթի վրայ առնուած և պատուի-
րակները անուններն հայերէն և ֆը-
րանսերէն տառերով միանգամայն ար-
պագրուած, կը ծախուի Արմէնիայի
խմբագրատունը : Դիմէն է 1 ֆրանք,
փոստի ծախքն խմբագրատունէն վը-
ճարուելով :

Ինչպէս ամեն քաղաքներ, Արմէնիան
ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարա-
կելու համար . անոնք որ պէտք կուեն-
ան Արմէնիայի միջոցով մէկին գիտում ա-
նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ
ենք ընդունել իրենց ծանուցումները ըստ
քաղաքական սովորութեան : Ծանուցում-
ները գիններն նշանակուած են Արմէնիայի
ձեռքով, տառի վրայ հաշուելով . 1 եր-
կաթագրի (գլխագիր) համար 2 անգամ
և 1 բոլորգրի համար 1 անգամ : 3 ան-
գամ գրուելիք ծանուցումի գինն վրայ
%ին 10 զեղչ կը լինի . 10 և աւելի ան-
գամներ գրուելիք ծանուցումի գինն վը-
րայ 0/0ին 30 զեղչ : Սակարկութիւն չըն-
դունուի :

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԲԵՐ

—Բանձի.— ՍԱՄՈՒԷԼ (Բաֆֆի)

հրատարակած ազգային վեպերի վեր-
ջինն է այդ որի նիւթը տունուած է
Դ գարնի Հայերի կեանքէն և որ, բա-
ցի իւր ներշնչած ազատասիրական լո-
գացումներէ, հետաքրքրաշարժ տե-
ղեկութիւններ կուտայ այն ժամանակի
Հայերի բարքերին, սովորութիւննե-
րին և այլնի վրայ : 10 ֆր.

—Հայաստանի աշխարհացոյց քար-
տեղը ըստ Նախնի աշխարհացոյց,
փորագրուած Վենետիկ, 92 հարիւ-
րորդամէթը լայն և 70 հարիւրորդա-
մէթը երկայն հաստ թղթի վրայ, 4 ֆր.
Սիտուանի (Հին և Նոր Կիլիկիա) աշ-
խարհացոյց քարտեղը, փորագրուած
Վենետիկ 1883ին, 77 հարիւրորդա-
մէթը լայն և 51 հարիւրորդամէթը եր-
կայն թղթի վրայ : 2 ֆր.

—Մեքենց.— ԵՐԿՈՒՆԲ Թ. ԴԱՐՈՒ
(Ազգային անուանի վիպասան Երեմե-
ցի գրած այս գիրք ցոյց կուտայ թէ
մահմադականներն Թ գարնի մէջ Հա-
յաստան արշաւելով ինչ բարբարոս
թիւններ կը գործէին այնտեղ, ինչ-
պէս և կը գործեն այժմ նոյն իսկ ԺԹ
գարնի մէջ : ԵՐԿՈՒՆԲ Իրբու օրի-
նակ ցոյց կուտայ ազգային գործիչ-
ներին Սասունցի Յովնան անուն մէկը
որ ի զուր բարձր տեղերէ ազգային
փրկութեան ակնկալելէ յետոյ, վեր-
ջապէս ժողովրդին մէջ կը փնտէր ա-
զատութեան ոյժը և անով կը յաջողի
մի քանի յաղթութիւններ տանել
թշնամիներին դէմ) : 3 ֆր. և 50 անթիւ :

—Հ. Մ. Քաջունի.— Աշխարհագրութիւն
Հին և Նոր Հայաստանից — (Աշխար-
հարար լեզուով գրուած և 298 ե-
րեսներէ բաղկացած այս աշխարհա-
գրութիւն՝ համառօտ և ամփոփ կեր-
պով տեղեկութիւններ կուտայ Նոր
Հայաստանի և առաւելապէս Հին
Հայաստանի վրայ որ շատ հարկաւոր
է Հայոց անցեալ պատմութեան մա-
նօթանալ ուղղութիւնին) : 2 ֆր. 50 անթիւ :

—Հ. Ղ. Ալիշան.— Նշմարք և Նշմարք
Հայաստանի Ա. Բ և Գ պրովինցի (Հա-
յաստանի հետաքրքրական տեղերէն
և քաղաքներէն 36ին յուսանկար
պատկերները զետեղուած են Նշմարքի
3 պրովինցիներին մէջ, անոնցմէ իւրա-
քանչիւրին վրայ պատմական և աշ-
խարհագրական հմտալից տեղեկու-
թիւններով, աշխարհագրաւ լեզուով
գրուած Վեր. Հ. Ղ. Ալիշանէն) : 3
պրովինցիներ միտան 26 ֆր. և 50 անթիւ :

—Հ. Ղ. Մ. Ալիշան.— Հայկական աշ-
խարհագրութիւն (1881ին Վենետիկ
գումարուած Աշխարհագրական Հա-
մագլային Ժողովին մէջ Հայաստանի
աշխարհագրութեան նկատմամբ Հ.
Ղ. Ալիշանի կարգացած ընդարձակ և
հմտալից ճառին թարգմանութիւնն է
հայերէն աշխարհագրաւ լեզուով) : 65
անթիւ :

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵԻԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորքուպիանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.